Ч. 31. Należytość pocztową zapłacono ryczałtem

Львів, 5. серпня 1928.

Почтову належитість заплачено гуртом Рік II.

ПРАВДА

ЧАСОПИС ДЛЯ НАРОДА

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адм.:

„ПРАВДА“

Львів, вул. Кльоновича ч. 8. II. пов.

Телефон 4—48,

Поодиноке число коштує 20 сотиків

ПЕРЕДПЛАТА

В КРАЮ:

Річно 10 зол. Піврічно 5 зол. Чвертьрічно 2 з. 50 сот, Місячно 1 зол

ЗА КОРДОНОМ:

Річно 2 амер. доляри або їх рівновартість

Коли відкриють Соймову Сесію?

В Варшаві ходять чутки, що уряд задумує вплинути на спізнення відкриття осінної сесії Сойму і Сенату у звязи з піднятою працею над зміною конституції. Уряд задумує предложити проєкт зміни конституції ще на початку сесії. Тому Сойм і Сенат моглиби зібратися щойно в жовтни.

Підмога для інвалідів

Польське міністерство фінансів повідомляє, що рішенням ради міністрів з дня 5-го липня ц. р. признано воєнним інвалідам та вдовам і сиротам по поляглих одноразову допомогу, платну в трьох квартальних ратах. Виплата послідує з уряду, супроти чого заінтересовані не потребують поодиноко зголошуватися до влади за названою допомогою.

Підвишка цін залізн. білєтів

На пресовій конференції в міністерстві комунікації повідомив міністер комунікації, що з днем 15. серпня ц. р. ціни особових білєтів на польських залізницях будуть підвищені на 20 відсотків. Ця підвишка обніме білети першої, другої й третьої кляси. Білети четвертої кляси, що є головно в познанських поїздах, підвищать на 30 до 35 відсотків. Ціни періодичних білєтів, тижневих і місячних підвищать на 5 до 10 відсотків. Оплати за баґаж і менші посилки остають без зміни. Підвишка буде вжита на залізничі уліпшення. Сподіються з ньої 60 до 70 міліонів золотих.

Яка буде погода сего року?

Англійський астрольоґ предсказує, що сегорічне літо має бути дуже гарне і погода буде тревати аж до кінця вересня. Сонце буде найбільше припікати в липні. Але з початком серпня має бути також велика спека. Взагалі літо буде горяче, осінь довга, тепла і дуже приємна, а зима легка. Перші приморозки настануть в середині листопада, а до Різдва Христового не буде ще снігу.

Пожежа в Яремчи

В неділю 29. м. м. о 9 годині вечером вибухла в Яремчи грізна пожежа, яка грозила цілковитою загладою цему гарному літнищу. Коло залізничого двірця, в деревянім будинку, вибух огонь. Повстав він від розбитої нафтової лямпи в склепі Дорошевої. В одній хвилині пожежа обняла всю склепову обстанову та перекинулася на цілий будинок, ураз із находячимися там склепами: Маслосоюза, шевця Домбровського та реставратора Нівінського. Перелякані жителі дому повибігали на вулицю. Положення було ще тим грізнійше, що в пивницях горіючого дому находилася велика кількість бензини й оливи, яка кождої хвилі могла вибухнути. Небезпека грозила двірцеви, та всім дооколичним домам. На щастя не було вітру, а то ціле Яремче було би пішло з димом. Обнятий огнем будинок згорів до тла. Кругом пожежі збіглася велика товпа. Вуличне шумовиння користаючи зі замішання допустилося численних грабунків, в чому їм не перешкаджала поліція, яка була стратила голову. Наслідком тої пожежі десять родин остало без средств до життя. Шкоди перевисшають 100 тисяч золотих.

Страшна катастрофа

В каліському повіті стався оноді страшний випадок. На поля одного фільварку спустилася ескадра з 37 військових літаків. Та з одним літаком скоїлося лихо. Він упав на землю зі значної високоти та розбився на тріски. Командант ескадри капітан Єзерчак та капраль Шнайдер згинули на місці. Забитих перевезено до амбуляторії в Каліші. Військові власти ведуть доходження.

Незвичайний летун

Поміж летунами, які збираються перелетіти Атлянтійський океан, найшовся й інвалід світової війни Доґерті, що хоче перелетіти з Ню-Йорку до Риму. Доґерті має славу дуже досвідченого летуна, хоч має тільки праву руку. Ліву руку й обі ноги обірвало йому гарматне стрільно на французькому фронті.

Старий боляк

II.

(—) Аж прийшла світова війна. Москвофіли здавна тужили за такою нагодою, бо сподівалися, що „русскій цар“ визволить „Подяремну Русь“ (так називали Галичину). Та нараз впало на них лихо. Австрійська влада завчасу взялася виарештовувати визначніших москвофілів та вивозити їх у табор в Талєрґофі. Тільки найвиднішим москвофілам, як Дудикевич і інші вдалося втекти. Попри москвофілів вивезли в Талєрґоф і чимало Українців. Багато там натерпілися ці політичні засланці, багато й померло й уже не побачило рідної землі.

Хоч там були й українці, то москвофіли говорили і досі говорять, що це на донос Українців попались вони туди. А воно було зівсім противно! Як Галичину зайняла Росія, то власне москвофіли, головно ці що вернули з російськими військами доносили на українців і причинилися до цего, що багато галицьких Українців вивезли Москалі в Московщину, а навіть на Сибір.

Щож до цего, що австрійська влада знала докладно всіх визначних москвофілів, то тут була вина таки самих москвофілів — вони сами на себе донесли! Дивно воно, правда? А таки воно так було!

Москвофіли в надії, що Росія займе вже на все Галичину, подали російській армії докладні відомости про Галичину, про свій москвофільський табор, про українців, про поляків. А російська команда видала для своїх офіцирів книжку, де всі ці відомости подані докладно разом із точними адресами всіх визначніших москвофілів. Тоту книжку мав кожний російський офіцир і на її основі переслідували Українців, що остали в Галичині. Цю книжку якось дістала австрійська команда в свої руки зараз із початком війни мабуть забрали в полоненого російського офіцира. І зараз переклали її на німецьку мову, відбили в кількатисяч примірників тай роздали австрійським офіцирам. Так австрійська команда і австрійські офіцири знали докладно, де живуть москвофіли, так москвофіли самі на себе донесли й нехотячи самі себе запроторили в Талєрґоф. (Про цю книжку писала „Нова Зоря“ докладно в статті п. т. „Талєрґоф“. ч. 49 з 1. липня ц. р.).

Надії москвофілів на це, що Росія забере Галичину розбились. Росія про-

грала війну й мусіла забратися з Галичини, а небаром упав і царат. Росія розпалася на части й Україна станула до будови власної держави. Багато москвофілів тоді витверезило з москвофільського чаду й як упала Австрія, станули разом із Українцями до будови української держави.

І здавалося, що москвофільство поволи заникає в нашому народі. Але звісно, як хто не має віри в себе, в силу рідного народу, той мусить шукати опори в чужих. По нашій невдачі найшлися такі й між Українцями, одні з них приставали до ріжних хлібоїдів, чи УНС-ів, а другі стали шукати опори в більшовиків. Та їх покищо в нас не багато. Більшість народу стоїть твердо при національному прапорі. Москвофіли втративши опору в цараті теж стали шукати нових опікунів. І також частина пішла на вислуги більшовикам та заснували сельробівську партію. Щоб баламутити й українців-немосквофілів стали вони видавати часопис спершу „Голос Народа" народною мовою, а навіть зненавидженою фонетикою, а тепер „Сельроб." Друга частина, головно старших москвофілів немогла туди піти. Вони знюхалися з російською еміграцією в Польщі та з Москалями й помосковщеними Українцями з Волині та з Холмщини й позасновували свої часописи. В тих часописах вони виступають проти Українців, а запобігають ласки в Поляків і з їх ласки дістали назад і Народній Дім і Ставропігійський Інститут у Львові. (Як вони там господарять про це вже було в українських часописах, писала про це й наша „Правда").

Але знають москвофіли, що виїздити тепер з передвоєнними кличами в народі не можна — нарід уже не дасться зловити ні на етимольоґію ні на твердорусскій язик. От і стали вони видавати часописи навіть зненавидженою „куцохвостою" фонетикою ба й „хлопською" мовою. Що правда, перекидають там і московські й польські слова, але всеж таки стараються, щоб їх „язик" був зрозумілий для народа. До війни то вони писали таким „язичієм", що не розумів його ні Українець ні Москаль.

Дуже розрухалися були москвофіли перед виборами, думали, що при виборах, як „поржондні старорусіні", дістануть бодай яких вісім послів і сенаторів із Галичини. Та не помогла нічо криклива й брехлива аґітація, москвофіли в Галичині не здобули ніодного посольського ні сенаторського мандату. Свідомих Українців не збаламутили, а москвофільські голоси забрали їм з під носа юноші зі „Сельроба". Та всеж таки вибори виявили, що є чимало селян задурманених москвофілами.

По виборах москвофіли поспускали троха носи, але аґітації не закинули, дальше видають свої часописи тай аґітують по селах. До помочи їм і православє. На Лемківщині вже перед війною підготовили ґрунт для православя, а тепер кинулися й на інші, навіть українські села, щоб їх при помочі православя хитро залапати в свій москвофільський табор. Православя для них тільки покришка, а ходить їм, щоб відтягнути нарід від українства. Значить, що хто з Українців переходить на православя цей зраджує не тільки католицьку церкву, але і свій нарід.

Отсе бувби огляд москвофільства в нашому народі. На другий раз напишемо про москвофільські теперішні часописи, якими москвофіли стараються поширити москвофільську заразу в нашому народі. Тепер тільки закінчимо зазивом, що всі свідомі Українці селяни й інтеліґенти мусять узятися до праці над освідомленням темних братів, щоб не дати розвиватися москвофільському болякові, що його зродила зневіра в сили власного народу. Богато цей боляк наніс нам шкоди й іще може принести. Треба нам позбутися його, а позбудемося тільки працею над поширенням національної свідомости при щирому привязанню до нашої католицької Церкви.

Нові винаходи

На ріці Спреві під Берліном в Німеччині відбулася проба винаходу Українця інж. Ґасенка, який названо „океаноплян". Є то комбінація моторової лодки з літаком. Переведені проби виказали, що корабель такий перепливе канал Ля-Манш в 20 мінутах. Приступлено вже до будови корабля, якого названо „трансокеаноплян", а який перепливе віддаль між Европою й Америкою протягом 40 годин. — Лондонський текстильний фабрикант Ґордон винайшов спосіб, як сукно призначене на одяги напускати ніклевою субстанцією, так що його не можна буде подерти. Матерія сфабрикована Ґордоном видержить стільки, що вживане залізо, 200 до 300 літ. Всі, що йдуть за модою, не привязують ніякої ваги до такого винаходу, але бідні люди та практичні будуть щасливі, що одно вбрання вистарчить їм до смерти і ще його лишать своїм нащадкам.

АНТІН ЛОТОЦЬКИЙ. 18

Гетьман Богданко

Не гаялися Татари, що гуляли, ясир набірали на Поділлі багатому тай добичу всіляку, не гаялися!

Гнали татарські коні, що вихор. Татарські мажі з добром усяким позаду остали, хоч і вони поспішали. Нещасливі були бранці, що їх Татари чимало вже навязали були. Мусіли бігти із кіньми. Працювали татарські нагаї на їх хребтах змучених, мліли ноги від бігу, об каміння пучки до крови оббивалися. І щораз більше бранців не видержувало, падало з безсилля, з виснаження. Татари відтинали їх від здорових іще бранців та добивали. І гнали дальше, тіла добитих бранців гайвороню чорному та вовкам сіроманцям на жир лишали. Не йшли звичайним татарським шляхом, а найкоротшим проміж Дністром і Богом на Очаків. Минули Очаків, перейшли Бог і Дніпро, до Прогноїв доходять. Безпечні, уже в Криму.

— Ну, тут ми завдамо часу ушкалам козакам! — думають.

Аж тут із усіх боків козацькі списи, тисячі їх! Не злякались Татари! Сміливо виступили до бою!

— Аллаг, Аллаг! — кричать.

А запоріжці з трьох боків прутъ на них.

— Слава Богу, слава Богу! — кличуть.

Не даються Татари, кидаються на козаків. Та козаки наїженими списами пруть їх і пруть наперед себе, до прогноївських озер припирають.

І Татарам і відсіль лихо й відсіль горе! Тут запоріські списи, а там за ними болота та озера. Бороняться Татари, завзято бороняться, та нема їм рятунку! Не дає пощади ні козацька списа, ні шабля козацька, а кому вдасться минути їх, не минути йому болот прогноївських. Багато Татар застрягло на довгих запоріських списах, багато впало під гострими шаблями козацькими, та чимало проковтнули їх і болота та озера прогноївські.

І знов багато бранців руки до Всевишнього знімало в благородній молитві й козакам дякувало за визвіл із ярма татарського, з незавидної долі, що ждала їх у чужині між бісурменами.

А Петро Мягенький між бранцями ввихається та питає, чи нема між ними людей із Ценева.

— Нема. Не дійшли Татари аж туди. Від Камянця завернули.

— Бачиш! — кажуть йому Запоріжці — бачиш Мягенький, почула Татарва про наше гуляння тай завернула. А не минула би була й твойого Ценева. А певно ніхто з них не милосердивсяб над Ценівчанам, так як ти над Татарами.

— Дайте, Петрові, спокій — обісказав старий козак. — Він сьогодні бився як справжній запорожець, по лицарськи.

— Так! — сказав Петро — Я сьогодні бився, бо мав проти себе оружних Татар, бо йшла списа на списy, шабля на шаблю. І визволити бажав я невольників і пімстити кривди заподіяні землякам моїм.

— Чудний ти! — говорили запоріжці, та здвигали раменами.

Ще повний тиждень гуляли запоріжці в Криму — криваво мстилися на Татарах за християнські кривди. Червоніло небо на Криму ясними ночами луною сіл і міст кримських, чорніли в день їх згарища, валялись трупи татарські на згарищах...

Дрижали з жаху й трівоги ці, що при життю ще остали, що не досяг їх козацький гнів — дрижали, бо не знали, чи ось-ось не наскочать на них джавриушкали тай і їх не пощадять.

Гуляє запоріжське козацтво, та Петро знов не той, знов його шабля в піхві спочиває, знов понурий тягнеться за своїм відділом. Важкі думи на душу налітають!

— Боже! — думає він — Так тут гарно, така чарівна країна, а ми руйнуємо її, кровю сполокуємо, кровю невинних жінок і дітей, старців безпомічних! Ні, я не приложу до цего руки!

О. СТЕФАН КОВАЛІВ.

ПАПА ПІЙ X.

(В 25 літні роковини вибору сього евхаристійного Папи.).

Йосиф Мельхіор Сарто прийшов на світ 2. червня 1835 р. Батько його Іван був сільським листарем в незамітній громаді Ріезе. Мусів тяженько працювати, бо невеличкий шматок поля не вистарчав, аби виживити девятеро діточок.

Малий Беппо (по італійськи Юзьо) зраджував незвичайні здібности від найранішої молодости. Мимо сего не так легко прийшло тодішному пароховй з Ріезе переконати Івана Сарта, щоби посилав сина на дальші науки до гімназії. Бідний чоловік розважав довго чи його скупі доходи вистарчать на дальше образовання хлопця. Вкінци не могучи довше опиратися намовам світлих людий, віддав сина під Покров Пр. Діви і записав до гімназії.

Сім кільометрів мусів малий Йосиф щодня перебувати — з Ріезе до Кастельфранко і назад — маючи в кишені сухий шматок хліба або кукурудзяну паланичку. Обід діставав у одного знакомого в Кастельфранко за лекції, котрі перерабляв з трьома його синами. Коли і молодший братчик Йосифа став ходити до гімназії, купив дбайливий батько віслюка і візок, котрим їздили до школи.

Від першої хвилі належав Йосиф Сарто до найпильнійших і найздібнійших учнів в школі. Відзначаючі поступи в науках рішили про його будучу судьбу. О. Парох з Ріезе Фусаріно взявши його свідоцтва, удався до тодішнього Кардинала — Патріярха венецького з просьбою о поміч.

Кардинал Моніко, син коваля з Ріезе, не відмовив: у вересні отримав наш студент вільне місце в семінарії в Падуї. Від сеї хвилі до самої смерти займався згаданий Кардинал судьбою свойого пізнійшого наслідника.

І в семінарії здобув Йосиф відразу перше місце між 39 питомцями. Мимо сего не згордів, а позістав далі скромним та тихим для усіх, особливо для родини тим самим „Беппо-м", що за літ дитинних. В часі вакацій працював з матірю та з ріднею в полі, дома рубав дрова, на пасовиску пильнував корови, авжеж найбільшою його приємністю були прогульки в гори. По смерти батька дня 4. травня 1852 хотів покинути дальші студії, але просьби матери відвели його від сього заміру.

По скінченню гімназії вступив Сарто на славний університет в Падуї, де крім теольогічного факультету слухав і на інших виділах викладів учених професорів. Рукоположений дня 18. вересня 1858 р. в Кастельфранко, дістав першу душпастирську посаду як сотрудник в сільській парохії в Томбольо. Молоденький сотрудник зараз від першої хвилі зискав загальну пошану і любов прихожан. Його жертвенність для убогих не знала границь: усьо, що мав, належало до бідних. На себе видавав лиш стільки, аби скромно убратися — ходив в деревляних сандалах, — та щоби не вмерти з голоду.

Додати належить, що і проповіди о. Сарта рознесли незабаром його імя по цілій альпейській околиці, а що важніше, спроваджували до церкви з усіх усюдів людий, що цілими роками в церкві не бували. Непослідне місце в серці о. Сарта займала також молодь. Не диво, що молодий сотрудник на довго позістав тут в памяти. Літа минули, о. Сарто зістав Епископом, відтак Кардиналом, а жителі села Томбольо не звали його інакше, як „наш сотрудник".

В році 1867 зістав парохом в Сальзано. На сій посаді витичив своїй праці дві дороги: одна, се душпастирство, а друга, се поправа економічних відносин прихожан.

Видячи спасенні висліди праць о. Сарта, признав Епископ Цінеллі, що ця парохія була за малим полем ділання для так могутнього ума. В р. 1875 іменовано його, 40 літнього сільського пароха, крилошанином в Тревізо. Його многосторонне образовання щойно тут проявилося в його викладах в духовній семінарії, де як пралат капітули після потреби навчає догматики, церковного права, моральної й літургіки, а в кождім предметі оказується спеціялістом. В Церковнім Суді зискує завсіди більшість, а також як політик вдзначається на кождім кроці. Найскрутнійші квестії з правительством, яке заєдно виступало проти Церкви, полагоджує о. Сарто щасливо. Повідають, що як іншого виходу не вмів знайти, тоді вродженим дотепом, одним жартовливим словом, нераз усував з дороги найтяжші запори порозуміння. Не диво, що почести спадали на нього одна по другій. Найважнійшою була для нього номінація на духовника семінарії. Гострий, вимагаючий, але цілим серцем відданий молоді, скоро позискав її серце і довіре. Йому завдячити належить, що в сім часі виходили з семінарії ревні та образовані священики, належито підготовлені до так тяжкого, стільки посвят вимагаючого звання. Вплив о. Сарта на епархію збільшився, коли 1878 р. зістав іменований генеральним вікарієм і в тім характері товаришив Епископови в канонічній візитації.

По смерти Епископа Цінеллі дня 24. листопада 1879 капітула на час переходовий віддає одноголосно управу епархії в його досвідчені руки. Пять літ пізнійше зістає Епископом в Мантуї. За його старанням повстали в епархії численні стоварищення католицькі для старших і молоді, а в своїй столиці оснував католицький денник.

Папа Лев XIII. признаючи знамениті висліди праці Епископа Сарта, жертвував йому 1893 р. патріярхат венецький, наділяючи його рівночасно капелюхом кардинальським. Під сю пору управа міста була так неприязно успосіблена для католиків, що усунулася від участи в повитанню нового патріярха. Але зараз при слідуючих виборах католики під проводом

В далі татарський аул у пишній зелені, а на боці від нього неначе хутір чималий...

Зраділи козаки:

— Добича буде, погуляємо!

І кинулися насамперед на хутір. — Поплівся за ними й Петро.

Вдерлися козаки в хутір, ніхто не боронить їм. Беруть що дасться взяти, пруться до хати, а в хаті двері зачинені, замкнені з середини.

Вивалюють двері. Під дужими козацькими руками двері скоро подалися, впали козаки, вдерлися в середину.

В куті кімнати притулилися до себе старенька бабуся й молоденька Татарочка, така гарна, як мальована.

Кількох козаків кинулося до них. Стара заслонила собою дівчину й простягнула худі руки до козаків. Говорить по татарськи, просить у них милосердя:

— Козаки, таж і ви люде! — просить вона в них — Беріть усе, що вам знадобиться тільки життя даруйте! Не мені, мене можете вбити, даруйте життя цій унучці моїй. Вона молода ще, їй тільки жити.

Не всі козаки розуміли, що вона говорить, та всі з її голосу й із рухів бачили, що просить пощади. А з цего, що заслонила собою дівчину, бачили, що про неї йде старій, не за собою просить.

— Нема пощади бісурманам! — кричить на її слова якийсь козак по татарськи й замахнувся на неї шаблюкою.

Та тут дівчина, як не скочить зі страшним криком і з ятаганом кинулася на козака.

Козак мимоволі подався назад.

На хвилиночку, малу хвилину козаки спинилися, мов задеревіли. І незвичайна краса дівчини та гнів у її чорних як вугілля очах спинили їх, та тільки на хвилину.

Ось знов піднялося в гору пять шабель козацьких.

— Чого стоїмо — кричить один — бий, рубай невірних! — і метнулися до дівчини.

Та старуха знов заслонила її собою. У цій хвилині вбіг у хату Петро.

— Що тут, що тут? — кричить він. Як побачив дівчину й старуху й пять козаків із голими шаблями, зрозумів відразу все.

Мов той кіт, звинно скочив між них і відгородив старуху й дівчину від козаків.

— Що ти здурів!? — кричать козаки.

— Не я вдурів, ви вдуріли! Що винні вам ці жінки?!

— Ха, ха, ха! А він знов своє! — сміються козаки — Уступися хай розправимося з ними.

— Не з ними, зі мною буде розправа! — й заслонив собою дівчину.

Дівчина не розуміла спершу, що діється, та як побачила, що козак звернув шаблю до своїх, здогадалася що він боронить її й її бабусю.

— Спробуй зачепити її котрий, голову розчереплю — кричить Петро.

Козаки розпалилися й кинулися до Петра з шаблями. Задзвеніли шаблі та Петро зручно відбивався.

Старуха з дива очі витріщила, що це діється, що джаври зі собою бються. Хотіла усунутися на бік, та тут козацька шабля досягнула її й ударила в груди й старуха повалилася до долу.

Дівчина скрикнула з одчаю й захиталася. Петро взяв її в рамя лівої руки й кричить:

— Відступіться, а то всім голови порозчереплюю.

Та запорожці пруть на нього.

Аж увійшов у хату старий, сивовусий козак:

— Що це ви взялися зі собою битися, спамятайтеся! — закликав він грімко.

Козаки оглянулися й один каже:

— Це Мягенький не дає вбити бісурменки.

(Дальше буде.)

свойого архипастиря впровадили до Ради майже виключно свою лісту. Пастирський лист Кардинала Сарта 1901 р. справив, що італійський нарід приняв супроти закона про розводи так грізну поставу, що управа масонів мусіла уступити.

В приватнім життю і тепер не знаходимо ніякої зміни. Живе так само, як жив сотрудник в Томбольо. Для себе сольда*) жалує Нікльовий годинник на чорнім шнурочку, се одинока прикраса. Раз дістав в дарунку золотий годинник; два дні його носив, а потім продав чи заставив, аби добути гроші для своїх щоденних прошаків. Доказом простоти його серця хай послужить подія з торжества вручення йому кардинальського капелюха. Мати Кардинала, котру взяв зі собою до Риму і представив Папі, хотіла убрати на процесію капелюх. Замітивши се Кардинал, молив її, щоби йому не робила сеї прикрости, бо далеко більше її любить в хустці на голові, в котрій завсіди ходить.

Дня 20. липня 1903 р. рознесли телеґрами по світі сумну вість про смерть Папи Льва XIII. Кілька днів пізнійше опускав Кардинал Сарто Венецію, щоби взяти участь в конкляве (виборі Папи). Тисячі народа зібралося на залізничім двірці, а грімке „евіва" пращало відїзджаючого Патріярха. Серце народа мабуть прочувало вислід вибору. Найменше сподівався його Кардинал, котрий для себе і для свого слуги велів купити поворотні білети.

В Римі заїхав до Льомбардської Колеґії, де заняв скромну комнату. До стола сідав у рефектарі враз із питомцями, яким посвячував кожду вільну хвилину. Хоч Кардинал жартував з тих, що йому вибір віщували, то здається, що не зовсім відкидав надію, бо їдучи на конкляве, нараз з сльозами промовив: „Ідемо до вязниці".

Вибір Папи відбувається після старих приписів, зібраних Папою Григорієм XV.

Дня 28. липня зачалися жалібні Богослуження за душу Папи Льва XIII. Богацтво ватиканських торжеств та їх велич лиш в одній хвилі сповняються смутком, — а се в хвилі смерти Папи. В обитій чорним серпанком Сикстинській каплиці знімається катафальк. Кругом нього на високих лавках засідають Кардинали. На катафальку, окритім брокатом лежить забальсамоване тіло Папи. Коло катафальку тримають сторожу папські швайцари. Барвисті їх строї компонував ще Рафаель. В сталевих середновічних шоломах, узброені в галябарди, стоять непорушно. Крім швайцарів бачимо ще шляхотську ґвардію. Належать до неї члени найвизначнійших аристократичних родин. В чорних аксамітних строях з золотими та срібними ланцюхами додають папській дружині достойности й поваги. А вжеж найбільший подив будять богацтвом своїх строїв т. зв. Мальтанські Кавалери та Кавалери Гробу Господнього. Перші в червоних мундурах зі золотом, а останні в білих.

Папа помер. Кардинали моляться. Сикстинська капеля співає. Непроглядні товпи щораз то нових людей безнастанно пересуваються попри провізорично побудоване поруча, щоби побачити ще останній раз Папу Льва Великого.

Тимчасом на порозі Ватикану до портону з бронзу стукає вже конкляве. Дня 31. липня відправив Кардинал Ванутеллі торжественну Службу Божу о призвання помочі св. Духа, а пополудні удалися зібрані Кардинали числом 62 до Ватикану, щоби розпочати вибір. Кардинал, Секретар Стану попередного Папи, управляє приготованнями. Ватиканські кухні роблять запаси, а залежно від їх скількости люди обчисляють, чи конкляве і евентуальний вибір нового Папи наступить скоро, чи заповідає трудноці. Сі передбачення рідко коли справджуються, але се не перешкоджує їм повторятися при кождім новім конкляве. Перебіг голосувань і нарад, кандидатур і компромісів окружений найглибшою тайною. Тільки новий Папа по певнім часі має право звільнити Кардиналів з тайни мовчання і лиш сею леґальною дорогою можуть потомки згодом дізнатися, як вибрано сего або іншого Папу.

(Дальше буде.)

*) Дрібна італійська монета.

З церковних справ

Обреґон і Кат. Церква

Кореспондент льондонської „Морнінґпост" пише: Убийство ґен. Обреґона буде поважною перепоною для змагання до переведення реліґійного мира в Мехіку. Довідуюся, що ґен. Обреґон обіцяв перевести далекосяглу ревізію становища мехіканського уряду до Кат. Церкви на умовах, котрі архіепископ Ruiz y Flores привіз із Риму. Довідуюся також, що переговори доведено до кінця і що досягнено значного порозуміння.

Католики в Злуч. Державах

По найновішим обчисленням є тепер у Зл. Державах 19,689.049 католиків, отже о 206.000 більше ніж мин. року. Кат. священиків є 25.773 то є на 783 більше ніж мин. року. Церков 18.283 (приріст й порівн. з мин. роком — 642). Найбільший приріст католицького населення є в дієцезіях Філядельфія й Детройт.

АНТІН ЛОТОЦЬКИЙ.

Боротьба Ірляндії [3]

за віру, народність і волю.

Коли прийшли там Ґалійці теж певно не дасться означити. Ґалійці по заволодінні островом помішалися з первісним населенням Ірляндії й із цего вийшло помішання законів і звичаїв та віри.

Ірляндці з віри Ґалійців прийняли тільки обряди згідні з їх давньою вірою, та своєї давньої віри не кинули. Із цеї мішанини витворилася нова віра, коли взагалі можна назвати вірою збір забобонів та чарів.

Вони почитали іберійського тельця, вилятого зі золота та святий камінь друїдув прикрашений золотою, або мідяною обрамівкою.

За часів св. Патрикія король Леогар присягав на сонце й вітер, а його піддані молилися й складали жертви цій таємничій силі, що на їх думку була початком джерел і потоків.

Коли Ірляндія стала кельтийською, було там два роди жреців: друїди і барди. Перші були законодавцями, суддями та дорадниками в усіх важних справах, другі поетами, що оспівували славу й горе народу. Барди вдержалися ще й за християнства й були в великій пошані в народі.

Вони тільки перестали оспівувати поганських богів, а стали оспівувати християнські тайни віри й християнські леґенди.

І справді нагле й повне навернення Ірляндців на католицьку віру, це в значній части заслуга бардів, що сильно своїми співами підпомогли місіонарів.

Ірляндські барди це була багата й могуча орґанізація. В XVI. столітті мали вони третину землі. Тоді народні збори зібралися, щоб обмежити їх надуживття, та чернець Колюмбан станув у їх обороні й його думка переважила.

В якому поважанні були барди, видно з цего, що ірляндські королі садили їх до стола нарівні з собою. Славний дудар Мекдонелд жив по панськи. Один вельможа запрохав його, щоб грою забавляв його гостей. Мекдонелд застав накриття для себе в передпокою й локая на свої услуги. Бард налив собі чару вина, ввійшов на поріг салі, де були гості й каже господареві дому:

— Здоровля господаря та його гостей!

І кинув срібну монету на стіл тай дальше каже:

— Тутечки є два шилінґи за бутельку вина й шість пенсів локаєві.

І сів на коня тай відїхав.

Ірляндія, що її далеке положення зберегло від нападу Римлян і анґлосаксонців, не могла не попасти в очі Христовим Апостолам, цим людям повним віри й християнської любови, невсипущим, без жаху, що їдучи все наперед, проходили моря, ріки, ліси, гори й пустині, щоб по Христовим словам — навчати та хрестити народи.

Коло 432 р. св. Патрикій, родом Шотляндець, став навчати в Ірляндії. Зерно божого слова, засіяне св. Патрикієм й його наслідниками в Ірляндії, так скоро прийнялося й розкорінилося, що в сто літ пізніше цей острів заслужив собі на назву **Острова Святих.** Славний Колюмбан (уроджений 521 р.) заснував в Ірляндії кілька монастирів, а найславніший в Іона, що пізніше став осередком наук на всю Ірляндію. Із Ірляндії йшли тепер місіонарі до Ґалії й за Рен між Свевів і дальше між Славян голосити Боже слово.

У цій добі Ірляндська Церква в погубних горобщах, замість тісніше злучитися з Римом, стала йому опиратися в реліґійних обрядах і карности духовенства. Ірляндські епископи й ігумени, горді на свою науку й красноречивість та приязнь володарів, як Карла В. і Карла Лисого, хотіли вважати Рим рівним собі.

Чотири століття папи, хоч як старалися, не могли осягнути найменьшої зміни в реліґійних обрядах і в орґаніза-

Дещо про прощі та прочан

Істнує в нашім народі гарний християнський звичай ходити з одного села в друге на празник-храм, чи відпуст.

Радісний це вид для християнина, коли нарід нераз із дуже далеких сіл з процесіями, з побожним співом многотисячною юрбою напливає у більші відпустові місця як Гошів, Зарваниця. Спішать побожні прочане, щоби у стіп чудотворної ікони зачерпнути корму для душі, приступити до св. Тайн, упросити ласк і помочі небесної в тяжкім, повнім клопотів і журб життю.

Та много є таких, що ходять по відпустах за чимсь зовсім иншим. Вони прощу вважають за небуденну розривку, прогульку. Ідуть на відпуст, чи празник щоби відвідати знакомих, забавитися, наслухатися новинок, від сторонських людей. Інші хочуть надивитися на ріжні дива та комедії з якими возяться по ярмарках жиди. Ще інші йдуть, бо нігде так як на такім „відпусті" не трафиться догіднійша нагода серед хмари крамарів навибирати та накупити ріжних дурничок.

Буває, що й не побачиш такого „прочанина" ні в церкві на богослуженню чи проповіди, ні при сповідальниці, як це годилобися. Він днює й ночує при крамарських будках, або й де в недалекій коршмі. Кращеб такому й зовсім не ходити на такий „відпуст". Він в часі такої прощі зовсім не зискає того, що на відпусті чи празнику зискати повинен, а рідко обійдеться без гріха, якого минувби, сидячи дома.

Та є ще один рід прочан-„відпустовців". Це ті, що „мусять" бути на кождім відпусті. Вони то „не дарують" ні одного відпусту та празника, хочаб і тиждень треба стратити на дорогу в самі жнива. І не розбирають вони, чи це празник нашої греко-католицької Церкви, чи православної-схизматицької. Вони не здають собі з того справи, що відвідуючи чужі відпустові місця наражують себе на відцурання від свого обряду, й своєї прабатьківської віри. Може й на думку не впаде їм це, що беручи участь у некатолицьких богослуженнях, даючи жертви „на Боже" в некатолицьких церквах, а й приймаючи св. Тайни від некатолицького священика, тим самим прилюдно непрямо вирікаються св. католицької віри та тим викликують згіршення.

Таке непростиме згіршення викликують і ті неосвідомлені добре в св. католицькій вірі легкодухи з брідського, скалатського, зборівського а то й бережанського повіту, які маючи під боком славні наші греко-католицькі відпустові місця, густо-часто вибираються на прощу до схизматицької православної лаври в Почаеві.

Почаївський монастир вправді був колись могутнім католицьким релігійним і просвітним осередком. Було це ще в часах, коли всі західно-українські землі, Холмщина, Волинь, Підляше були зединені з римською Апостольською Столицею, а почаївський монастир був у руках Отців Василіян.

З хвилею, коли ті землі попали під царську Росію, Москалі силою згнобили й викорінили св. Унію на них. Отців Василіян прогнано. А почаївський монастир захопили у свої руки схизматицькі православні батюшки, та вчинили з него осередок агітації за схизмою між пограничними Уніятами-Галичанами.

Нині Почаїв опинився під Польщею та остав на дальше осередком схизми, вже тепер не московської — а варшавської. І нині шкідливій роботі схизматицьких агітаторів дуже помагає те, що не відділяють Галичини від Почаева царські кордони.

Чим нині є Почаїв для агітаторів схизми варшавської свідчить слідуючий факт. Часописи недавно подали коротку вістку, що варшавський православний епископ Діонізій іменував архимандритом почаївської лаври пароха львівської православної церкви Єрмонаха Пантелеймона. Єромонах Пантелеймон це нині душа всеї православної агітації в Галичині. Тож слушно виміркував варшавський православний епископ, що той рухливий агітатор схизми за таке відзначення ще ревнійше возьметься до роботи. Тож не яке будь значіння має для схизми Почаїв, коли віддається його в руки так рухливого й вправного агітатора.

Тому повинні вже раз відкритися очі всім тим нашим людям, які відбувають прощі по некатолицьких, схизматицьких православних празниках чи храмах. Нехай вони це тямлять, що своєю поведінкою вирікаються св. католицької віри, пхаючися в руки схизматицьким агітаторам, які таким прочанам дуже раді.

Нехай вони тямлять, що своїм злим приміром, книжками та письмами які приносять із таких прощ, вони несвідомо помагають православним агітаторам у поширюванню схизми в нашім народі, помагають їм підкопувати св. греко-католицьку Церкву.

ції духовенства в Ірляндії. Між цими обрядами були деякі такі, що їх Рим міг би признати: як пр. святкування Великодня по грецькому обрядові, хрещення дітей трикратним занурюванням новонароджених у воді та в молоці, та годі було папам терпіти безладдя.

Епископи не творили вищого духовенства, не було між ними ніякої звязи, ані степенів старшинства, а архієпископи не їздили ніколи в Рим просити паліюма.

Черці, названі кульдеес (Божі пустинники) теж не признавали церковної ієрархії. Жили вони дванацятками під зверхністю ігумена, що його самі вибирали. Обовязком черців була тільки молитва, праця не обовязувала. Безженство теж не було строго зберігане. І нераз бувало, що жінки й діти черців домагалися участи в жертвах, зложених на вівтарях. Були навіть люде, що мали титул і права епископів, а навіть не були висвячені на священиків, бо вибори епископів відбувалися зівсім так, як вибори політичних начальників. Епископські достоїнства вважалися власністю деяких родин.

Аж у 1074 р. Патрикій Ірляндець, коли його духовбенство й нарід вибрали епископом і затвердив король його провінції, не вдоволився тільки благословенством своїх товаришів, як велів старий звичай, але поїхав у Кентербері, щоб там одержати помазання. Від тоді кількох епископів прийняло титул священичих леґатів. А в XII ст. Кретіян, епископ Лісмері враз із кардиналом Пепіром узявся влаштувати ірляндську Церкву по приписам Риму. По чотиролітніх зусиллях вдалося йому скликати Синод, що на ньому були епископи, ігумени, королі, начальники й урядники всеї Ірляндії. За згодою всіх приявних на Синоді та за позволенням Апостольської влади, установлено чотирьох архіепископів, що їх осідками були Деблін, Армаґ, Кашел та Туам.

У кілька літ пізніше зїзд у Дроґеда признав папську зверхність і владу, наказав священикам безженність, під карою екскомунії (викляття) Папа прислав палії чотирьом архіепископам. І вже здавалося, що ірляндська Церква позбувшися даних блудів, покірно влучиться в католицизм.

Та кельтійська Церква зберігла ще східні науки про Блаженство й первородний гріх, а в її лоні остало зерно непідчиняности, що сходило поволи, аж поки не стало початком опору. Ірляндське духовенство старалося знов скинути зі себе ярмо ієрархії, що доси нетерпеливо зносило, бо ніколи не хотіло підлягати йому.

Ось так піднали ми яке то безладдя панувало в ірляндській Церкві, а тепер перейдемо до опису політичного ладу в Ірляндії.

Кілька століть діти зеленого Еріну завзято боронили своєї рідної землі перед наїздами т. зв. Остманів, (людей зі сходу), себто Скандинавців. Здавалося, що вже на все перемогли цих чужинців, коли в пень вирубали Данців, що були в Ірляндії. Та напади не переставали.

Один із ірляндських королів Бріен Беіребін звів сорок девять битв із цими чужинцями й хоч у битві під Клентерф згинув із оружям у руках, та вмираючи глядів на Данців, що тікали розбиті й на вільну Ірляндію.

Битва під Клентерф це найславніше діло оружя в ірляндській історії. Про цю битву вміє ще сьогодні оповісти й малий сільський хлопчина.

Ось переказ про неї:

(Дальше буде.)

Вісти зі Совітів

За вірну службу

Доносять із Москви, що звісного большевицького провокатора Якушева розстріляла чрезвичайка, тому, що не могла більше користати з його прислуг від хвилі, коли російська еміґрантська преса проголосила вістку, що це за пташок цей Якушев. Він то був широко звісний під іменем Фйодорова і був найвизначнійшим політичним провокатором з часів російської революції. Дослужився кулі за свою службу в червоних панів.

Спинюють кольонізацію України

З Москви повідомляють, що советська влада спинила кольонізацію України Жидами. Се тому, як кажуть з Москви, що на Україні нема вже свобідних земель до роздачі кольоністам. Одначе се спиненнє відноситься тільки до урядової піддержки кольонізації. Советська влада не буде видавати урядових гроший на жидівську кольонізацію, але не буде противитись, як Жиди самі осідатимуть на землях на Україні при допомозі своїх фондів чи то одержаних із заграниці. Але як се можливе, коли, як каже Москва, нема вже свобідних земель на Україні? І хто-ж давати-ме землю Жидам, коли вся земля державна? Видно, що совети хотіли-б дістати жидівські гроші із заграниці, а одночасно придобритись до українських селян, що нібито советська влада не роздає їх земель на кольонізацію.

Хуліґанство зростає

Большевицька преса знову підняла алярм з причини незвичайного поширення хуліґанства на Вел. Україні. Велика небезпека в тому, що цей жахливий прояв морального розкладу громадянства перекидається вже й на українське село. Так нпр. в селі Вергунки в Луганщині хуліґани зупиняють робочі поїзди, що їдуть до тамошніх копалень, бють кондукторів, їздять без білетів, бють шиби у вікнах ваґонів і т. д.

„Луганська Правда“ подає дуже маркантний випадок, якого тлом хуліґанство:

„В садку фабрики ім. Жовтневої Революції“ в Луганську сидів у буфеті червоноармієць, що приїхав на відпустку та пив лімонаду. Раптом підскочив до нього якийсь хлопчак та вдарив червоноармійця ножем в бік. Підчас слідства виявилося, що червоноармієць впав жертвою дикого хуліґанства. Два хлопці пішли садком та посперечалися:

— Ось, — говорить один з них, вказуючи на червоноармійця, — ти його не вдариш!

— Ні, вдарю, — відповів другий.

— Ні, не вдариш.

— Вдарю!

Запалився, прийшов до червоноармійця та встромив йому гострий ніж під ребро.

Таких випадків подає большевицька преса доволі багато. Боротьба з хуліґанством арештами виявлялася цілком недостаточною при повній відсутности моралі, яку самі большевики з завзяттям нищили протягом цілих років свойого рознузданого панування.

Ще дещо про нещасну виправу

Російський рятівничий комітет полярної експедиції одержав від італійського уряду просьбу продовжувати пошукування за ґрупою Алесcандрі. В тій цили італійський уряд вишле два гідроплани. Рівночасно мають зорґанізувати нову експедицію для відшукання Амундсена, якого сподіються віднайти ще живим, бо він забрав з собою великі припаси харчів. Керманичі совітського інституту морських студій припускають, що Амундсен ще живе й находиться на схід від Шпіцберґу в напрямі краю Кай Фльори, що є продовженням ґрупи країв Франца Йосифа. — З Копенгаґи повідомляють, що корабель „Чіта ді Міляно“ з ославленим ген. Нобіле на покладі та корабель „Кастль“ причалили до Нарвік. В Нарвік пересіли Італійці до приготованого для них спального поїзду і відїхали в дальшу подорож до батьківщини. — На засіданні італійської ради міністрів зазначив Мусоліні, що в ділянці внутрішньої політики останніх двох тижнів дві великі події зворушили цілий італійський народ. Величавий лет Форрарне і Дель-Прета наповнив Італію гордістю, натомість траґічне закінчення полярної експедиції відчув італійський народ глубоко й болюче. Перед виданням, одначе, останнього присуду, слід заждати на кінець траґедії. Покищо можна тільки протестувати проти нелюдських виступів проти орґанізаторів нещасної експедиції. — Данський щоденник „Політікен“ подає цікаві цифри, дотично коштів рятування розбитків „Італії“. В пошукуванню пропавших приймало участь 20 літаків і стількиж кораблів. Крім цього вирушило з допомогою 12 експедицій на санях і лещетах. Загалом пошукувало за розбитками „Італії“ кілька тисяч людей, при чому кошти всіх експедицій досягають суми 4 міліонів золотих. Кожний день пошукувань коштував 200.000 зол.

Зі світа

Вісти з Юґославії.

Король поручив місію утворення нового кабінету провідникові словінської народньої партії Корошецові. Корошец почав уже наради в справі утворення нового правительства праці. Коли йому вдасться місія то скупштину відложать до осені, або скличуть коротку сесію перед феріями, що малаб полагнати найважніші справи, а саме конвенцію в Неттуно та стабілізаційний закон. — Београдські часописи доносять, що слідчий суддя, який веде доходження в справі вбивства в скупштині, зажадав видачі послів Поповича та Йовановича тому, що вони оба вмішані в справу вбивства Павла Радіча.

Вісти з Литви.

Литовське правительство видало дальші запорядження щодо обмеження опозиційних партій, головно соціялістів. Всі соціялістичні орґанізації, або ці, що є під впливами соціялістів на терені Литви, порозвязувано. Усі збори й відчити заборонено.

Вісти з Єгипту.

Преса повідомляє, з Льондону, що там поширилися непровірені чутки про вбивство єгипетського президента міністрів Могамеда-баші, який, помагаючи англійському урядові, багато причинився до скорочення конституційних свобід в Єгипті, які здержано на протяг 3-ох років.

Вибух амуніції.

З Котара біля Білгороду повідомляють, що вилетів там у воздух маґазин амуніції, під якого румовищами згинуло багато жовнірів.

Геройський вчинок.

В Сант-Пер біля Парижа повстала нагло пожежа в замкненій стодолі, де бавилося 5 дітей. Море полумя огорнуло цілу стодолу, що однак не повздержало матері кинутись на ратунок дітей. Виломала двері стодоли і в останній хвилині винесла дітей. Однак попарення були так сильні, що вкоротці діти померли.

Про убийника Петлюри.

Душегубець от. Петлюри Шварцбард, який довгий час ховався перед світлом дня, виринув тепер знову на овиді. Палестинське товариство „Зехутсну“ одержало від жидівського „героя“ уповажнення підняти кроки в цілі позискання для нього візи на вїзд до Палестини. Згадане товариство почало вже заходи в тому напрямі.

Десять осіб затроєних.

Берлінський туристичний клюб уладив прогульку пароходом по Рені. Підчас прогульки занедужало кілька осіб. Коли одначе число обложно хорих осіб досягло суми 20, припинено дальшу подорож. Помимо лікарської помочі, померло 10 осіб серед паратифоідальних обявів. Причиною занедужання й смерти було, мабуть затроєння рибами.

Катастрофа в Ваймарі.

З Ваймару повідомляють, що дня 25-го м. м. перед полуднем в місцевій телефонічній централі завалилася стеля, покриваючи своїм румовищем працюючі там телефоністки й урядовців. Один з урядовців згинув, три телефоністки тяжко ранені. Телефонічний звязок з Ваймаром зірваний.

Вісти з Ромунії

В віденських часописах появилася вістка з Букарешту, що ромунський міністр закордонних справ Тітулеску після триденної надзвичайної сесії парляменту подасться до димісії. Урядом закордонних справ кермуватиме тимчасово міністер Арґетояну. — Буковинські часописи доносять, що в послідньому часі ходять по селах Буковини й Гуцульщини незнані нікому осібняки які випитують селян про їхнє життя й поводження, закликають до повстання, та навіть назначують день, коли те повстання малоб вибухнути. Ці аґенти говорять облесно, жалують селян, що їм тяжко живеться й витягають від них,

щоб хтонебудь хоч крізь зуби вимовив, що йому біда та нужда. Часописи перестерігають селян перед цими „приятелями“ українського народу на Буковині, які за директивами сіґуранци вже минулими роками цим самим провокаторським способом передали чимало селян военному судові. — В селі Шубранець, на півн. Буковині, жандарм зробив у ночі на 30-го червня алярм і візвав, щоби всі молоді люде від 18—24 років ставились рано на постерунку. Нарід перестрашився, думав, що війна, але рано показалося, що жандарм зганяв в той спосіб толоку, аби скосити циганському капітанові в сусідньому селі за дармо траву. Хто не пішов косити, того жандарм бив по лиці й катував. Буковинська преса ілюструє цілий ряд подібних випадків самоволі жандармерії, яка знущається над населенням українських сіл. — Майже всі ґазети національних меншин в Румунії описують з обуренням самоволю румунських професорів при іспитах зрілости. В черновецькій ґімназії, в якій переважно вчиться молодь українська, жидівська й німецька з 125 кандидатів до іспиту зрілости, румунські професори перепустили 25 кандидатів, а решта 100 перепала. Офіціоз ліберального уряду „Віторул“ коментує з цинізмом цей вислід іспитів тим, що, мовляв, молодь національних меншин плекає більше духа ірреденти, ніж вчиться, й тому не може бути зрілою для вищих шкіл у Румунії. — Румунська ґазета „Адиверул“ оголошує лист, котрого надіслали кревні політичних вязнів у тюрмі Дофтана. В листі описують страшні випадки катування політичних вязнів. Управа тюрми й аґенти ґенеральної сіґуранци (дефензиви) перевели в кількох політичних вязнів трус, підозріваючи їх, що вони ізза мурів темних келій ведуть підпольну роботу. Помимо того, що сіґуранца нічого не знайшла, управа тюрми завела жорстокий режім, не допускаючи жадних пакунків з поживою для вязнів, а надзорці на кожнім кроці збиткуються над ними й катують до крови. На протест проти цього брутального знущання всі тюремщики почали голодовий страйк і держать його до сьогодня.

ДОПИСИ

ЦАПІВЦІ. **Заліщиччина.** (Як жид коршмар писарить). Мило воно прочитати, як по селах люде стають свідоміші, усувають коршми, закладають читальні та інші пожиточні товариства. Не так воно в наших Цапівцях. Правда, мудрих і патріотів ціле село, але придивишся, то в нас так, як тому 100 літ назад, за панщини. По світовій завірюсі надало староство в нашім селі наказного війта, тутешнього Поляка, а він підібрав собі на писаря жида коршмаря. Хитрий той жид, мов Лис Микита. Він трясе цілим селом. Відновили в нас читальню „Просвіти“, пізніше заложили кооперативу. Спершу все дуже добре розвивалася. Лиш дехто з цих, що там проводять майже що другий день сидять у коршмі та за килишком нараджуються, як вести дальше, а жид лиш підкручує пейси й слухає. І всі дивуються, що жид знає все, що говориться в читальни. Перед громадськими виборами зробили в селі дві партії. Цих, що не могли глядіти на такий лад у селі назвали УНС-ом, а себе назвали УНДО-ням, хоч по правді ні одні, ні другі не належали до цих партій, бо й мало хто знав, що це за партії. Прийшли вибори, одні дали своїх кандидатів, другі своїх, а Поляки, хоч їх дуже мало своїх, бо думали скористати з незгоди. Та люде отямилися й пішли всі за кандидатами УНДО-ня, щоб не було розбиття. І вийшло 23 радних Українців і 9 Поляків. Скликали громадську раду, проводив Поляк, буцім то найстарший віком. Українці хотіли свойого війта, Поляки свойого. Тому цей Поляк відтягнув вибори на три неділі. Українці зажадали комісаря зі староства на слідуючі вибори, та Поляки не явилися на другі вибори, а жид зачав підмовляти радних і війт обіцяв одному, що буде оглядачем, другому, що писарем і ці скликали всіх радних десь у ночі й вибрали цего самого війта, а жида писарем. Війт із жидом справили радним приєм, а ті відспівали жидови „Многая літа“ тай розійшлися. Кинулися люде до радних: „Що ви наробили?“ А вони: „То не ми винні, то УНС! А ті, що їх УНС-ами назвали відповідають: „Або ми заставляли ковбасу їсти, а друге: докажіть, що ми члени УНС!“ Пізніше ці, що їх називали противники УНС-ами, заснували під проводом о. пароха У. Х. Орґанізацію й працюють. А радні як ходили, так дальше ходять до цего Струля. Який був лад, такий і є! Тільки більше пють. Тепер будують громадську канцелярію. По зводинах її на стовпи радні пішли до коршми, попили добре горілки, а один радний побажав війтові: „Щоб ви як найдовше війтували!“ Чи не стид вам, панове радні, щоб жид був писарем, щоб так виглядало, як за панщини. От, спамятайтеся та скиньте жида з писаря тай викиньте коршму з села. Тоді й наше село зазнає добра. Громадянин.

Незбагнена тайна царства снів

(о. С. К.) Загадки наукової, якою є єство сну, не зумів іще розвязати ніодин учений. Істнують в тім напрямі ріжні менше або більше достовірні припущення. Але дивна праця мозку в часі сну позістає далі для дослідників незнаним тереном. Бо досі ніхто не видумав приладу на наукове контролювання незвичайно ніжних помішань проводів мізкових, котрих вислідом є сонні привиди. Загадкою пр. є неспівмірність що до часу, поміж явищами на яві, а „пережиттям“ у сні. Нераз протягом кількамінутового сну переживаємо літа, деколи знов лучається, що якесь дрібне пережиття, якийсь без ніякого значіння епізод, проволікається у сні в безконечність і страшно мучить.

Визначний льондонський учений Ернест Гунт, специяліст на полі досліду снів, оповідає сонну пригоду одного Француза, свойого приятеля. Француз цей пережив у сні траґічні зворушення жертви великої французької революції. Він бачив себе в тюрмі, цілими днями ждав на засуд, почув, як засуджено його на смерть, перебув ряд годин у келії смерти, йшов на ґільотину, узрів кіш наповнений піском, призначений на спадаючі голови, бачив над собою зловіще вістря ґільотини, котре вкінці з несамовитим брязкотом зісунулося на його горло і... збудився, аби переконатися, що се поруче старосвітського ліжка впало на нього і притиснуло йому горло. Ся подія дійсно довершилася в одній хвилині, а однак викликала образ мук, які тревали цілий ряд днів.

Ті, що курять опіюм, мають також сни, в часі котрих — протягом заледви кількох минут — бачать перед собою цілі літа минулого життя. Не тільки час, але і простір в часі сну розширяється в безконечність. Деякі бачать у сні події, які є у віддали соток і тисячів кільометрів. Один приятель Гунта бачив у сні свою матір, що була убрана в зелений светер. Було се в Оксфорді. Сей добродій узяв собі той сонний привид дуже до серця. Застановило його іменно се, длячого мати була в зеленім светері, якого у неї ніколи ще не бачив. Ся дрібниця забила йому такого сука в голову, що всів на поїзд і поїхав до місточка де мешкала його мати. І диво! Коли прибув на місце, першою особою, що вийшла йому на зустріч, була його рідна мати в зеленім волохатім светері.

Яка повинна бути їда?

Ще перед війною віденський професор Пірквет написав дуже просту і легку систему кормлення. На його гадку найліпшою їдою для чоловіка є молоко, бо воно має в собі білок, цукор, товщ і соли. Всі ті складники є конечно потрібні для росту нашого тіла. Молоко і хліб з отрубами се найважнійші для тіла продукти. Взагалі їда повинна заключати в собі найбільше білка, цукру, товщу і солий. Найважнійший є білок. Білка найбільше в молоці, мясі і в стручкових ростинах як фасоля, біб, горох. Але сама білкова їда шкодить тілу, бо витворює за много мочевого квасу, котрий затроює тіло. З тої причини люди кормляться мішаною їдою. Товщ може бути звіринний і ростинний. Найліпший товщ є ростинний. Його є много в молоці і з нього роблять масло. В природі цукор знаходиться в бураках, овочах і муці. Зі всіх солий найважнійшою є кухонна сіль, бо без неї їда несмачна і нездорова. Наприкінці слід ще згадати, що хто має надмір жолудкових квасів, нехай правильно пе молоко, бо молоко вяже ті кваси і виганяє їх з жолудка.

НОВИНКИ

— **Нова летунська катастрофа.** Під Познанем у Польщі скоїлася пята в цьому тижні летунська катастрофа. Жертвою її впав військовий летун, який згинув під розбитим літаком.

— **Дивне явище** було сими днями на Виленщині. Коло 8 год. веч. появилася на небозводі вогниста куля завбільшки помаранчі, яснофіолетної краски, з довгою світляною смугою. Куля бігла зі

сходу на захід, а ясна смуга лишилася ще з годину на небі.

— **Залізничі катастрофи.** Між Скернявицями і Ловичем особово-товаровий поїзд наїхав на товаровий поїзд. Наслідком зудару оба паровози розбиті. Ранені три подорожні та трьох людий обслуги. — Зноваж між Устриками й Устіяновом вискочила зі шин машина і шість ваґонів тягарового поїзду. Залізничий рух був спинений з тої причини через 24 години. Жертв у людях не було.

— **Жертви бурі.** Підчас бурі, що проходила понад бялським повітом, в селі Рудніца й Ординкі згоріло від громового удару 19 стоділ, 41 хлівів, 2 дровітні і шпіхлір, що разом зчислене, принесло шкоди на 104.000 зол. — Зноваж підчас бурі, яка шаліла над Долиною, грім вбив 12 коней, що паслися на гірськім пасовищі.

— **Влом до почтової каси.** Невідомі люде вломилися ніччу з дня 26-го на 27-ого м. м. до бюр почтової філії ч. 14 на Ялівці коло Львова й розпоровши касу, забрали з неї 200 зол. готівкою та непомітну кількість почтових значків. Фаховість, з якою доконано вломy, навела поліцію на слід злочинців, які перед кількома днями, на основі проголошення амнестії, покинули тюремні мури.

— **Пожежі.** У фабриці фарб Блюменфельда у Львові при ул. Германа вибухла пожежа, яка обняла в одній хвилі фабричні будинки. Огонь, який загрожував густо замешкалим сусідним каменицям згасила мійська вогнева сторожа. — При вул. Личаківській ч. 24 запалилася саджа в комині. Вогонь, який загрожував стрихови, згашено. — В Нараєві, малий хлопець забавляючися сірниками підпалив хату, яка згоріла в пару хвиль до тла.

— **Вогонь у фабриці.** В фабриці штучних вогнів у Варшаві наступила експльозія, якої жертвою впали 4 особи. Вибух спричинив робітник Теленік, який, мимо заборони, закурив папіроску. Теленік відніс при тому тяжкі попарення. Згинуло 3 робітниці й касієр фабрики.

— **Під колесами поїзду.** Недалеко Скнилова піді Львовом попав під поїзд Н. Охримович, робітник. Льокомотива розторощила йому ліву ногу. Тяжко побитого відвезено до шпиталя, де змагається зі смертю. — Зноваж на товаровому двірці у Львові переїхав поїзд Едварда Филипкевича спенсіонованого залізничого машиніста, який згинув на місці. Випадок стався в ночі. Поліція ломить собі голову, що Філіпкевич робив у так пізну пору на двірці, коли вже не виповняв служби.

Жертви

Зложили жертви на Місійний Інститут ОО. Василіян в Бучачі

в місяці червні:

Біла: Балаким Дмитро 10, Боневичі: Кострик Василь 2, Бучач: А. Швайкевич 2, Воля нижна: Марин Марія 7, Гданськ: Баранівна Анна 5, Дуліби: Боженко Івась 2, Жидачів: Спюрко Теодор 3·50, Жовтанці: Гр. кат. Уряд парохіяльний 6·30, Заставці: Новіцький Павло 1, Зубрець: О. Збудовський Вячеслав 2·50, Лани: Дейника Марія, Мельник Марія, Паньчишин Зофія, Гнаткевич Катерина, Андрес Анастазія, Герус Катерина, Дейника Катерина і Марія, Яремко Катерина, Добростанко Анна по 1, Лисків: Три Міс. Кружки на руки п. Марії Кассараби 3, Львів: Фарина Петро 1, Миців: Сайкевич Марта 5, Мохнате; Матковські Теофіль і Анна 2, Обельниця: Кукула Катерина 2, Пернак Теодозія 1, Свята Марія 1, Печеніжен: Д-р Маковський Василь 10, Познань: Барусевич Теофіль 5, Поточиська: Місійні Кружки на руки Софії Гарасимів 17·60, Репужиці: Луцик Микола 1·50, Соколів: пп. Сивуляки 1, Станиславів: Нехцай Павло 3, Копистянські Зофія і Стефанія 4, Старява: Озимко Андрій, Дишель Параскева, Дишель Пелягія, Подільчик Катерина, Яцула Катерина по 1, Тарнів: Кіцак Василь 4, Тудорів: Соневицький Іван 5, Турівка: Луків П. 10, Худиківці: Лазенків Марія 2·10, Ямниця: Місійні Кружки на руки Зофії Кушнірепко 6 бол.

Управа Інституту пересилає всім жертводавцям щире Спасибіг!

Відповідальний редактор: Антін Лотоцький

З друкарні Вид. Сп. „Діло“, Львів, Ринок 10